

ערב יום הכיפורים – המשמעות הפשוטה והעמוקה של תפילת כל נדרי

1. **אוצר כל מנהגי ישורון עמוד 74:** למה אומרים כל נדרי בניגון של בכי מדאיב לב ולפי הנראה אין בו שום עניין של בכי?

2. **משנה כריתות ו:** חייבי חטאות ואשם ודאי שעבר עליהם יום הכיפורים, חייבים להביא אחרי יום"פ. **בראשית לה,א:** ויאמר אלוקים אל יעקב [אחרי מעשה דינה] קום עלה בית אל. **רש"י:** לפי שאחרת בדרך נענשת ובא לך זאת מבתך.

נדרים סה,א: מי שנדר נדר לחברו - אין מתירים לו הנדר אלא בפני החבר. מנא הני מילי? דכתיב: 'ויאמר ה' אל משה **במדין** לך שוב מצרים כי מתו כל האנשים' - במדין נדרת לך והתר נדרך במדין.

שולחן ערוך יורה דעה סימן רג: צריך להיזהר שלא ידור שום דבר ואפילו צדקה אין טוב לידור, אלא אם ישנו בידו ייתן מיד ואם לאו – לא ידור עד שיהיה לו ... לא ירבה אדם בנדרי איסור ולא ירגיל עצמו בהם אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהם בלא נדר.

זוהר משפטים קטו: ביום הכיפורים שהוא מעין העולם הבא, תיקנו לומר כל נדרי. **שיטה מקובצת נדרים כג,ב ד"ה רבא:** ואנשי כנסת הגדולה תקנו לנו להסיר מן המכשול, כי כמה בני אדם יש שנודרים ושוכחים הנדר ואין באים לפני חכם להתיר ועוברים על נדרם בשוגג. ו[לכן] תקנו שבתחילת יום הכיפורים בפתיחת תפילותיהם, יתוודו ויתחרטו מנדריהם כדי שלא ישכחו הדבר.

3. **נדרים כג:** הרוצה שלא יתקיימו נדריו, יאמר בראש השנה כל נדר שאני עתיד לידור יהא בטל. **ספר הישר לרבינו תם, חידושים סימן ק:** כל נדרי דאמרינן בליל יום הכיפורים, הגיה אבא מארי זצ"ל [רבי מאיר בן שמואל]: מיום כיפורים זה עד יום כיפורים הבא עלינו לטובה. והאומר 'מיום כיפורים שעבר' אינו אלא טועה, שאי אפשר להתיר את עצמו בלא חרטה מעיקרא, ובלא יחיד מומחה או ג' הדיוטות, ועוד שהלכה כרב פפא דאמר שצריך לפרט הנדר.

בית יוסף סימן תריט: נראה כמנהג הקדמונים (לומר 'מיום כיפורים **שעבר**') ומה שהוקשה לרבינו תם, דבעינן **חרטה** על הנדר מעיקרא, אן סהדי דכל מי שעבר על נדרו הוא מתחרט מעיקרא כדי להינצל מן העונש. ומה שהקשה דבעינן **שלשה הדיוטות**, כל הקהל אומרים אותו איש איש בלחש [וכל הקהל הם בית דין שמבטלים זה לזה]. והא שאמר רב פפא שצריך לפרט הנדר, הוא כשבא לפני חכם להתיר לו נדרו [אבל כשמבטל בצורה כוללת את כל הנדרים בעיוכ"פ, לא הצריכו לפרט].

4. **רעיא מהימנא פנחס רנה,א:** אינון דאית עלייהו גזר דין בנדר ובשבועה, בגין דא תקינו למימר ביה כל נדרי ואסרי כו' לא שרירין ולא קיימין ... ונסלח לכל עדת בני ישראל.

אוצר מנהגי ישורון שם: לפי שהאנוסים של ספרד היו באים בסתר במערות ביום כיפור להתפלל והיו נזכרים בשעת אמירת כל נדרי שבועותיהם ונדריהם שנשבעו לצוררים והיו מתכוונים לבטל אותם.

סוטה ג,ב: כל העושה מצוה אחת בעוה"ז מקדמתו והולכת לפניו לעולם הבא ... וכל העובר עבירה אחת בעוה"ז מלפפתו והולכת לפניו ליום הדין ... רבי אליעזר אומר: **קשורה בו ככלב**.

ליקוטי תורה במדבר פה,א: וזהו שכתוב ושמע אביה את נדרה ... שהאב מפר את הנדר כי מבחינת אהבה רבה הוא מפר, כתרגומו מבטל כל האיסורים והקישורים אשר כנסת ישראל היא אסורה וקשורה ואין חבוש מתיר עצמו כי אם על ידי מדת אהבה רבה בחינת אביה. וענין האיסורים שהיא אסורה וקשורה בהן יש לומר דהיינו חלישות כוח הנפש שאין בכוחה לצאת מנרתקה ומאסרה, חומריות הגוף ונפש הבהמית ויש לומר שהפרת נדרים ביום הכיפורים היינו שעל ידי התשובה נמשך בחינת הפרת וביטול הקישורים וגילויי האהבה רבה בנפש.